

T.C.
DEVLET BAKANLIĞI

7/5507

Sayı : B.02.0.004/00210

Konu :

23/ 01 /2009

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

İlgi : a) 21.11.2008 tarih ve A.01.0.GNS.0.10.00.02-7/5507-9477/20083 sayılı yazı.
b) 26.12.2008 tarih ve B.02.0.KKG.0.12/106-99-16/4673 sayılı yazı.

İlgi (a) yazı gereği İstanbul Milletvekili Prof.Dr.Sacid YILDIZ'ın Sayın Başbakanımıza tevcih ettiği Sayın Başbakanımızın kendileri adına Bakanlığım koordinatörlüğünde cevaplandırılmasını tensip ettiği 7/5507 esas numaralı yazılı soru önergesine verilen cevap ilişikte sunulmuştur.

Bilgilerinizi ve gereğini arz ederim.

Prof.Dr.Mehmet AYDIN
Devlet Bakanı

EK: 3 Sayfa

DAĞITIM :

Gereği :

T.B.M.M. Başkanlığına

Bilgi :

Başbakanlığa

**İSTANBUL MİLLETVEKİLİ SAYIN PROF.DR.SACİT YILDIZ'A AİT 7/5507
ESAS NO'LU YAZILI SORU ÖNERGESİNE VERİLEN CEVAP:**

1. Türkçe, tarih boyunca kurulan Türk devletlerinin gücü doğrultusunda çevre devletlerle kurulan ilişkiler sayesinde Asya'nın doğusundan Avrupa'nın ortalarına kadar geniş bir coğrafyada konuşulan ve yazılan bir dil olmuştur. İlk sözlüğümüz olan Divanü Lügati't-Türk 11. yüzyılda yakın ilişkiler içinde olduğumuz Araplara Türkçeyi öğretmek amacıyla yazılmış bir sözlüktür. Günümüzde ise yabancı ülkelere çalışmak veya okumak üzere giden Türklerin oralarda kendi dillerini kullanmaları ve kültürlerini yaşatmaları Türkçenin yaygınlığını belirlemektedir. Türkçe, Sovyetler Birliği'nin dağılmasından sonra Orta Asya'da, Kafkasya'da, Balkanlarda Türk halklarını birleştirici bir nitelik kazanmıştır. Türk Dil Kurumu dilimizin söz varlığını Genel Ağ (İnternet) ortamında yayımlayarak bütün bu coğrafyalarda Türkçenin ortak iletişim dili olması yönünde önemli çalışmalar gerçekleştirmiştir.
2. Yurt dışında yaşayan Türk vatandaşlarının öğretim ihtiyacını karşılamak amacıyla ilgili ülkelerin mevzuatına göre öğretim kurumlarında Türkçe dersi okutulmaktadır. Bazı ülkelerde Türkçe öğretim yapan üniversiteler de vardır. Ayrıca yabancı ülkelerin üniversitelerinde kurulan Türkoloji kürsülerinde hem dilimiz hem de kültürümüz yabancılarla öğretilmektedir.

Türk nüfusun yoğunluğuna ve talebe göre ilk ve ortaöğretim kurumlarında Türkçenin öğretildiği seksen yedi ülke bulunmaktadır. En az bir öğretim kurumunda Türkçenin öğretildiği bu ülkeler şunlardır: *ABD, Afganistan, Almanya, Angola, Arjantin, Arnavutluk, Avustralya, Avusturya, Azerbaycan, Bangladeş, Belçika, Benin, Bosna-Hersek, Brezilya, Bulgaristan, Burkina-Faso, Burma, Çad, Çek Cumhuriyeti, Danimarka, Ekvator Ginesi, Endonezya, Etiyopya, Fas, Fildişi Sahilleri, Filipinler, Fransa, Gabon, Gana, Gine, Güney Afrika Cumhuriyeti, Güney Kore, Gürcistan, Hindistan, Hollanda, Irak, İngiltere, Japonya, Kamboçya, Kamerun, Kanada, Kazakistan, Kenya, Kırgızistan, Kongo Demokratik Cumhuriyeti, Kosova, Laos, Letonya, Liberya, Litvanya, Macaristan, Madagaskar, Makedonya, Malavi, Maldiv Adaları, Malezya, Mali, Meksika, Moğolistan, Moldova, Moritanya, Mozambik, Nepal, Nijer, Nijerya, Orta Afrika Cumhuriyeti, Pakistan, Papua Yeni Gine, Polonya, Romanya, Rusya, Senegal, Sırbistan, Sri Lanka, Sudan, Suudi Arabistan, Tacikistan, Tanzanya, Tayland, Tayvan, Togo, Türkmenistan, Uganda, Ukrayna, Ürdün, Vietnam, Yemen*

Bazı ülkelerde ilk ve ortaöğretim kurumlarında Türkçenin öğretilmesinin yanı sıra özel kurslarda da talebe göre Türkçe öğretilmektedir. Kurslarda Türkçenin öğretildiği kırk altı ülke saptanmıştır. Bu ülkeler şunlardır: *ABD, Almanya, Belçika, Beyaz Rusya, Bosna-Hersek,*

Bulgaristan, Cezayir, Çin, Danimarka, Estonya, Finlandiya, Fransa, Gürcistan, Hollanda, Irak, İngiltere, İrlanda, İspanya, İsveç, İsviçre, İtalya, İzlanda, Japonya, Kırgızistan, Kolombiya, Letonya, Litvanya, Lübnan, Lüksemburg, Makedonya, Malta, Meksika, Mısır, Moğolistan, Norveç, Peru, Polonya, Portekiz, Rusya, Singapur, Slovakya, Slovenya, Şili, Türkmenistan, Vietnam, Yunanistan

Dokuz ülkede Türkçe öğretimin yapıldığı üniversite bulunmaktadır. Bu ülkeler şunlardır: *Arnavutluk, Azerbaycan, Bosna-Hersek, Gürcistan, Irak, Kazakistan, Kırgızistan, Romanya, Türkmenistan*

Bünyesinde Türkçe öğretilen, Türk dili ve edebiyatı araştırmalarının yapıldığı, Türkoloji bölümlerinin bulunduğu üniversiteler olan yirmi sekiz ülke vardır. Bu ülkeler şunlardır: *Almanya, Avustralya, Azerbaycan, Beyaz Rusya, Bosna-Hersek, Bulgaristan, Endonezya, Fildişi Sahilleri, Gürcistan, Irak, İran, İsveç, Japonya, Kamerun, Kazakistan, Kırgızistan, Kolombiya, Kosova, Litvanya, Macaristan, Mısır, Moldova, Romanya, Rusya, Türkmenistan, Ukrayna, Venezuela, Yemen*

3. Kitle iletişim araçlarında doğru ve güzel Türkçenin kullanılması yönünde gerekli düzenlemeler bulunmamasından dolayı kargaşa ve dilimizde yozlaşma söz konusudur. Ancak bütün kurum ve kuruluşların bu konuda duyarlı olup özenli bir dil kullanılması için çaba harcaması gerekmektedir.
4. Dünya üzerindeki bütün diller küreselleşme karşısında birbirinden etkilenmektedir. Bunun bir sonucu olarak kitle iletişim araçlarında kullanılan dilde de olumsuzluklar görülmektedir. Bu olumsuzlukları ortadan kaldırmak, denetimi sağlayabilmek için hem kamu kurumlarının hem de kitle iletişim araçlarında çalışanların ortak hareket ederek bilinçli ve duyarlı davranmaları gerekmektedir.
5. Türk Dil Kurumunun yaptırım gücü olmamasından dolayı kitle iletişim araçlarında kullanılan dildeki yozlaşmanın, yabancılaşmanın giderilebilmesi için Radyo Televizyon Üst Kurulu (RTÜK) ile ortaklaşa çalışmalar yürütülmektedir. Bu çalışmalar doğrultusunda yerel ve bölgesel televizyon ve radyo kanallarında çalışan yapımcı, genel yayın yönetmeni, sunucu vb. görevlilere Türkçenin doğru ve güzel kullanımıyla ilgili seminerler verilmektedir. Ayrıca 1996 yılında Türk Dil Kurumu ulusal ve yerel televizyon ve radyo kanallarının 2 aylık yayınlarını incelemiş ve sıkça karşılaşılan sorunlar hakkında bir rapor hazırlamıştır. Bu rapor RTÜK tarafından ilgili yerlere gönderildikten ve yasal işlemler yapıldıktan sonra Kurulun Genel Ağ sayfasında yayımlanmıştır.

TRT’de çalışan yapımcı, genel yayın yönetmeni, sunucu vb. görevlilere Türkçenin doğru ve güzel kullanılmasıyla ilgili olarak hizmet içi eğitimler Türk Dil Kurumu tarafından verilmektedir.

Yazılı basın organlarında çalışan kişilere de istedikleri takdirde benzer eğitimler Türk Dil Kurumu tarafından verilmektedir.

Türk Dil Kurumu tarafından görsel ve yazılı basında yapılan yanlışlarla ilgili uyarı yazıları da gönderilmektedir.

6. Türk Dil Kurumu Türkçenin geliştirilmesi için öncelikle dilimizin bütün söz varlığını bir araya getirerek sözlükler ve yazım birliğini sağlamak üzere kuralları belirleyerek kılavuzlar hazırlamaktadır. Bunların dışında Türk dili ile ilgili bilim adamları tarafından hazırlanan çeşitli kitapları da yayımlamaktadır. Türk lehçeleriyle, Anadolu ağızlarıyla bilim dallarına ait terimlerle ilgili çalışmalar yapmakta, yabancı kelime ve terimlere Türkçe karşılıklar önermekte ve bunları yayımlamaktadır.

Türk Dil Kurumu Türk dilinin özelliklerinin, sorunlarının ve çözümlerinin tartışıldığı kurultaylar, bilgi şöenleri ve konferanslar düzenlemektedir.

Çeşitli kamu kurumlarında çalışan personelin de Türkçeyi doğru biçimde kullanmaları için seminerler vermektedir.

Bütün bu çalışmalar Türk Dil Kurumunun Genel Ağ sayfasında ücretsiz olarak yayımlanarak halkımızın kullanımına sunulmaktadır.

7. Türkçenin söz varlığına girmiş bütün sözler dilimizin zenginliği olarak kabul edilip söz varlığında bulunan sözlerin tamamı kullanılmaya çalışılmaktadır. Ancak yeri geldiğinde kullanılması gereken yabancı kökenli sözler özel bir vurgu ile söylenebilir, yazılı anlatımda ise tırnak içinde gösterilebilir. Pek çok ülkede insanlar böyle bir tarzı seçebilmektedir. Bu uygulama, her dil için geçerlidir. Kimi zaman Türkçe sözler, hatta kalıp cümleler başka dillerde de kullanılabilmektedir.